

POSTANOWIENIE

13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 13 lutego 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.W.

z udziałem K.W., J.W.1, T.P., K.W.1 i D.K.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej J.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kaliszu

z 27 czerwca 2023 r., II Ca 966/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

A.W.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił apelację wnioskodawcy J.W. od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu z 18 października 2022 r., w sprawie z udziałem K.W., J.W.1, T.P., K.W.1 oraz D.K. o zasiedzenie.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w orzecznictwie zarysowały się dwie sprzeczne linie orzecznicze. Pierwsza wskazuje na obowiązek sądu w sprawie o zasiedzenie działania z urzędu co do ustalenia kręgu osób uprawnionych w sprawie oraz druga, w której przyjmuje się brak jest takiego obowiązku sądu.

W treści skargi wnioskodawca podał również, że nie jest prawidłowe stanowisko Sądu drugiej instancji, który uznał, że stwierdzenie zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości zamiast wnioskowanej własności nieruchomości było orzeczeniem ponad żądanie, albowiem nie powinno budzić wątpliwości, że jest możliwe stwierdzenie przez sąd zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości, nawet jeśli wniosek obejmował stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości.

Uczestnicy postępowania nie wnieśli odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Powołanie się natomiast na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających

z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentacji, świadczącej o występowaniu w sprawie powołanych przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Skarżący, wskazując na rozbieżności w orzecznictwie dotyczące problematyki inicjatywy sądu w zakresie gromadzenia materiału dowodowego w sprawie o zasiedzenie, pomija, że w judykaturze Sądu Najwyższego występuje utrwalony już pogląd, zgodnie z którym sąd nie ma obowiązku prowadzenia z urzędu postępowania dowodowego w celu ustalenia okoliczności istotnych z punktu widzenia wnioskodawcy. Obowiązek wskazania faktów i dowodów na potwierdzenia zaistnienia przesłanek zasiedzenia spoczywa na zainteresowanym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w art. 610 § 1 k.p.c. odesłanie do przepisów o stwierdzeniu nabycia spadku dotyczy jedynie regulacji odnoszących się do ogłoszenia i orzeczenia, nie obejmuje natomiast przewidzianego w art. 670 § 1 k.p.c. obowiązku ustalania z urzędu kręgu uprawnionych (uchwała SN z 12 czerwca 1986 r., III CZP 28/86, postanowienia SN: z 13 października 2010 r., I CSK 582/09; z 15 września 2011 r., II CSK 657/10; z 22 stycznia 2018 r., I CSK 205/17, z 24 czerwca 2021 r., II CSK 175/21 i z 23 stycznia 2024 r., I CSK 6933/22).

Skarżący nie odniósł się w żaden sposób do podanych wyżej orzeczeń, nie przedstawił też argumentów świadczących o konieczności ponownej oceny podanej w skardze problematyki przez Sąd Najwyższy. Wbrew ocenie wnioskodawcy nie występuje więc określona w skardze rozbieżność w orzecznictwie, a wskazane wątpliwości zostały już rozstrzygnięte w licznych judykatach.

Wykazując przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący ograniczył się do wskazania, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo jest uznał, że stwierdzenie

zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości, zamiast wnioskowanej własności nieruchomości było orzeczeniem ponad żądanie. Poza przedstawieniem własnego stanowiska oraz kwestionowaniem rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji nie sformułował jednak konkretnie wskazanego zagadnienia prawnego, które wymagało by wypowiedzi Sądu Najwyższego. Z treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynika, na czym dokładnie takie zagadnienie ma polegać, na czym – poza zanegowaniem oceny przedstawionej przez Sąd drugiej instancji – zasadzają się wątpliwości wyrażone przez wnioskodawcę oraz jaki jest ich związek z rozpoznawaną sprawą. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącemu nie chodziło o wykazanie przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

A.W.

[a.ł.]